לח: אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה. ירושלמי במסכת מזיר פרק כהן גדול מהו שיטמא לחם לנשיאת כפים אמר רב אחא בר כהן אמר קמיה ר' יוסי בשם ר' אחא מטמא כהן לנשיאת כפים שמע ר' אחא ואמר אחא לא אמרי ליה כלום חזר ואמר אי דילמא לא שמע מיניה אחא כיון דאמר ר' יהודה בר פזי בשם ר"ל כל כהן שעמד בהכה"נ ואינו עושה את כפיו עובר בעשה וסבר למימר שמצות עשה דומה למצות ל"ת אמר אחא לא אמרית ליה לייתויה ואחא מלקי ליה [ר' אבוה הוי יתיב ומתני בני כנישתא דקיסרין והוי ממן מיתא ואתא עוותא דנשיאת כפים ולא שאלון ליה] אתא עוותא דמילתא ושאלון ליה אמר להון על נשיאות כפיים לא שאילתון לי ועל מילא אתון שאלון כד שמעון כן הוה כל חד וחד מנהון משמע גרמיה וערק:

הא דסליק לפרקים. ה"ה אי לא סליק אחא דמחזיק נפשיה ע"י מתנות כהונה כמו שאמר בפרק הזרוע (חולין דף קלג.) אמר אביי מריש הוה מטיפנא מתנתא וכו' עד משקל גמי לא שקילנא לבר ממעלי יומא דכיפורי לאחזוקי נפשי בכהני ולפרום ידיה אנסי ליה עידניה: **הא** דאנסיה הא דלא אנסיה. כפוף מסכת ר"ה (דף לה.) אמרי' דדוקא הני שבשדות אנסיה אבל הני דקיימי במתא לא אנסיה: **מחיצה** מאי. י"ל דדוקא בדלא אנסיה קמבעיא ליה אבל בדאנסיה פטינא דמי גרע מאחיסה שבשדות וא"ת אי לא אנסיה אמאי עדיפי מעם שאחורי הכהנים בלא הפסק ממילא י"ל עם שאחורי הכהנים מרגלין בעצמן כאילו אין הברכה תשובה בעיניהם דכתיב אמור להם פנים כנגד פנים והן עומדים אחורי עורף אבל בהפסק ממילא כיון דלא קיימי אחורי עורף לאו מילתא היא דלא חזינן דקפיד קרא בהכי. מההיא דסוף מס' ר"ה (דף לה.) משמע דה"ה לתפלה והכי משמע נמי בפרק כיצד צולין (פסחים דף פה:) דתנן אבר שיצא מקצתו לחוץ מן האגף ולפנים כלפנים מן האגף ולחוץ כלחוץ אמר רב וכן לתפלה ופליגא דר' יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי אחי דמלכא פטיר קמתא דגמ' ממילא' דריב"ל ש"מ דקיימא

ולא ראינוהו והנחנוהו לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות לא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה אמר אדא א"ר שמלאי בית הכנסת שכולה כהנים כולן עולין לדוכן למי מברכין אמר ר' זירא לאחיהם שבשדות איני והתני אבא בריה דרב מנימין בר חייא עם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה לא קשיא הא דאנסיה הא דלא אנסיה והתני רב שימי מבירתא דשיחורי בית הכנסת שכולה כהנים מקצתן עולין ומקצתן עונין אמן לא קשיא הא דאישתייר בי עשרה הא דלא אישתייר בי עשרה גופא תנא אבא בריה דרב מנימין בר חייא עם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה פשיטא אריבי באפי גוצי לא מפסקי תיבה לא מפסקא מחיצה מאי ת"ש דאמר רבי יהושע בן לוי אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים איבעיא להו צדדין מהו אמר אבא מר בר רב אשי ת"ש דתנן לנתכוון להזות לפניו והזה

לחזייהו הילכך כולן עולין ומברכין לאחיהם שבשדות: אריבי באפי גוצי לא מפסקי. בין כהנים מהיות בכלל ברכה דאם כן אין לדבר סוף: והזה

משלהם תהא והילכתא כוותיה דאביי אולית הילכתא כוותיה דרב חסדא: (סימן מתאו"ה לברכ"ה דוכ"ן בעבוד"ה כו"ם מכי"ר נהנ"ה בעגל"ה): אמר ר' יהושע בן לוי מנין שהקב"ה מתאוה לברכת כהנים שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם ואמר רבי יהושע בן לוי כל כהן שמברך מתברך ושאינו מברך אין מתברך שנאמר ואברכה מברכיך ואמר ר' יהושע בן לוי כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה כה תברכו אמור להם ושמו את שמי רב אמר חושששין שמא בן גרושה או בן חלוצה הוא ולא פליגי הא דסליק לפרקים הא דלא סליק לפרקים ואמר ר' יהושע בן לוי כל כהן שאינו עולה בעבודה שוב אינו עולה שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים מה להלן בעבודה אף כאן בעבודה איני והא ר' אמי ורבי אסי סלקי רבי אמי ורבי אסי מעיקרא הוו עקרי כרעייהו ממטא לא הוה מטו התם וכדתני ר' אושעיא לא שנו אלא שלא עקר את רגליו אבל עקר את רגליו עולה ותנן נמי אם הבטחתו שנושא את כפיו וחוזר לתפלתו רשאי והוינן בה הא לא עקר אלא דנד פורתא הכא נמי דעקר פורתא ואמר ריב"ל אין נותנין כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין שנאמר טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל אל תיקרי יבורך אלא יברך ואמר ר' יהושע בן לוי מנין שאפי' עופות מכירין בצרי העין שנאמר כי חנם מזורה הרשת בעיני כל בעל כנף ואמר רבי יהושע בן לוי כל הנהנה מצרי העין עובר בלאו שנאמר אל תלחם את לחם רע עין וגו' כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול ושתה יאמר לך וגו' רב נחמן בר יצחק אמר עובר בשני לאוין אל תלחם ואל תתאו וא"ר יהושע בן לוי אין עגלה ערופה באה אלא בשביל צרי העין שנאמר ועגו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה וכי על לבנו עלתה שזקני ב"ד שופכי דמים הם אלא לא בא לידינו ופטרנוהו

משלהם תהא. מזהיר זו הכהנים יזהירו: **ושמו את שמי.** מלה הכתוב הדבר בהן להיות ברכה זו שיהא שמו על עמו ולא עשאה לזרך ישראל אלא לזרך מקום: **ואברכה מברכיך.** דאילו ואני אברכם מישראל קאי כר"ע דאמר בגלוי טריפות (חולין דף מט.) למדנו ברכה לישראל מפי הכהנים מפי הגבורה לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר הכהנים מברכים את ישראל והקב"ה מסכים על ידם: **לפרקים.** בחגים ובמועדים: **שאינו עולה בעבודה.** קודם שיסיים שלא בגור לא לריך לעלות על הדוכן: **וירד מעשות.** אלמא בעוד עבודה בידו ביכך ואח"כ וירד מעשות אלמא השתא הוא דגמר: **מעיקרא הוו עקרי כרעייהו.** ממקומן בעבודה אבל רחוק היה מקומן מן הדוכן ולא מטו עד דגמרה ברכת העבודה: **ותנן נמי.** בברכות אם הבטחתו כו'. ריחא הכי אותה העובר לפני המיבה לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטירוף ואם אין שם כהן אלא הוא לא יפרוש את כפיו אלא מיעורף דעתו בשוכו לתפלתו ולא ידע להתחיל מיד בשים שלום ואם הבטחתו שהוא מלומד בדבר ולא מטרף דעתו עושה את כפיו ומחזר לתפלתו: **רשאי.** ליטול את כפיו: **ואם לא עלה בעבודה.** אלא דעקר פורתא וס"מ פגי בהכי שעוקר מעט רגליו ליכך לגד הדוכן בעבודה: **לברך.** בהמ"ז: **לעוב עין.** שונאי בלא וגומלי חסד בממונן: **מכירין בצרי עין.** ואין אוכלים משלהם: **כי חנם מזורה הרשת.** לעיל מיניה משמעי בצרי עין נאכלה לדם וגו' כל הון יקר נמצא וגו'. כי חנם מזורה הרשת לשון יזורה על נוהו גפרית[1]. כך הרכש של ליידים לזרות חטים ושעורים ברשתם כדי שיכולו העופות לאכול ואלו צרי העין חנם מאכלין מזונות שזורין ברשתם בעיני כל בעל כנף שאף הן מכירין בהן ואין נהנין ממזונותיהן: **כי כמו שער בנפשו.** שער זה על כרחנו לשון פעל הוא ונקודתו מוכחת עליו שחליו קמץ וחליו פתח וטעמו למטה כאילו זה האוכל מירר והשעיר בנפשו של לר עין וכך הוא לשון כתאנים השוערים (ירמיה כט). ומנחם בן סרוק פירשו לשון שיעור תמיד הוא משער כמה יאכל זה ועד מתי: **ופטרנוהו בלא מזונות.** כלומר למזונות הולרך ולא היה לו וראה אחד נושא מזונות וכא לאוטפס ממנו לאותם רעבון ועמד זה עליו והרגו: **בלא לוייה.** מבוהה שילך עמהם: **שבשדות.** דאנסי במלאכתן ואין יכולין לבא: **דלא אנסי.** העומדין בבהכ"נ אחורי הכהנים לא אנסי אלא שאין הברכה תשובה עליהם לעקור רגליהם ולבא לפני הכהנים להיות מתברכים פנים כנגד פנים כדת הלכך אינם בכלל ברכה כדאמרי' כה תברכו פנים כנגד פנים: **מכירא דשחורי.** לשון בירה. שחורי מקום: **אישתייר בי עשרה.** מקלתן עולין לדוכן והעשרה עונין אמן. לא אישתייר בי עשרה לא תשיב לברכה

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פי"ד מהל' נשיאת כפים הל' ח סמג עשין כ טוש"ע א"ח סי' קכח סעיף י:

מא ב מיי' שם פט"ו הל' יב (טור א"ח סי' קכח) (וכתב אלפס פרק הקומץ אם המנילה דף רעב. ורא"ש שם סימן כב):

מב ג מיי' שם סמג שם טוש"ע א"ח סי' קכח סעיף ב:

מג ד ה מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף ח:

מד ו מיי' שם הל' י סמג שם טוש"ע שם סעיף כ:

מה ז מיי' שם פט"ו הל' ט סמג שם טוש"ע שם סעיף כה:

מו ח ט מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעי' כד:

מז י מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעי' כה:

מח כ מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף כו

ופימן נה סעיף כ:

ל [מיי' פי' מהל' פרה אדומה הל' ז]:

תוספות שאנין

ת"ש דא"ר יהושע בן לוי אפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמי' וקשה דלענין מה מיירי אי לענין ציורוף קשה מראמרי' פרק כל נגות ציבור בקטנה ויחיד בגדולה אין מצטרפין וא"כ פליג עליה דר' יהושע בן לוי ואי לענין לצאת בו ידי חובתו א"ר יהושע בן לוי דאפי' מחיצה ברזל וכו' אבל לעולם אינו מצטרף וא"כ הכי קאמר רב החם וכן בחפלה פרק אין צולין גבי פסח הנאכל בחבורה מן האגף ולפנים כלפנים מן האגף ולחוץ כלחוץ אגף היינו משקוף ואמר רב עלה יכן לחפלה והיכי קאמר רב שלא יצא ידי חובתו והתנן היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה אם כוון לבו יצא ופריי דהחם עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול[1] מורה דיצא ידי חובתו אבל לענין דבר שבקדושה צריך כנגן קדיש וברכו וקדושה לדין זה אמר רב דמפסקת:

מסורת הש"ס

1) [מנחות מד.], כ) ברכות לד., ג) לקמן מה:, ד) ר"ה לה., ה) פסחים פה:, ו) פרה פרק יב מ"ב, ז) [לחוב יתן], ח) [נעיל ע"מ], ט) רש"ל,

---

תורה אור השלם

1. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:
במדבר ו כז

2. וְאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה:
בראשית יב ג

3. וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מַעֲשֹׂת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים:
ויקרא ט כב

4. טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל:
משלי כב ט

5. כִּי חִנָּם מְזֹרֶה הָרֶשֶׁת בְּעֵינֵי כָּל בַּעַל כָּנָף:
משלי א יז

6. אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן וְאַל תִּתְאַוִּי לְמַטְעַמֹּתָיו:
משלי כג ו

7. וְעָנוּ וְאָמְרוּ יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ:
דברים כא ז

מוסף רש"י

אם הבטחתו שנושא את כפיו וחוזר לתפלתו. כלומר אם בטוח הוא שאין דעתו מטורפת מחומת הלנוד (ברכות לד.). **לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות.** והייט בלא מזונות. ויש לנו לא שפכו, לא נהנו על ידינו שפטרנוהו בלא מזונות והולרך לנפטס אם הכריחות ועל ידי כך נהנו (לקמן מה:). **והנחנוהו בלא לוייה.** ידידי בלא מבוהה, והייט ועינינו לא ראו (שם). **עם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה.** ואע"פ שעם שבשדות בכלל ברכה, הני דמלו למימי קמי כהנים ויפני כהנים אליהם ויברכום והם לא ראו, אינן בכלל ברכה (ר"ה לה.). אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. שאין הפסק לפני המקום, שהכל גלוי וידוע לפניו ואין סתימה לפניו (פסחים פה:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com